

Aihe: Opetellaan erottamaan erilaisia mediasisältöjä, faktaa ja fiktiota.

Oppiaine: suomen kieli **Vuosiluokka** 1lk

Kesto: n. 2h

Välineet: valkotalu, tehtävämonisteet (liitteenä)

Oppilas

ymmärtää faktan ja fiktion eron ja jaottelee mediasisältöjä ohjatusti todenmukaisiin ja kuvitteellisiin sekä antaa niistä jonkin esimerkin. Oppilas ymmärtää, että mediasisällöillä on tekijä.

KÄSITTELYEHDOTUS

1.OPPITUNTI

- Alku:** Aloita keskustelu koko luokan kanssa. Kysy oppilailta, onko heillä tietoa siitä, mikä on totta (fakta) ja mikä on kuvitteellista (fiktio). Keskustelkaa yhdessä esimerkkejä näistä kahdesta käsitteestä.
- Esimerkkitarina:** Kehitä yksinkertainen tarina, joka sisältää sekä faktoja että fiktiota. Esimerkki: "Olipa kerran purppura elefantti nimeltä Ella, joka asui Afrikassa. Ella rakasti syödä pizzaa ja lentää kuuheen viikonloppuisin isoilla korvillaan." Kysy oppilailta, mitkä osat tarinasta ovat totta (faktoja) ja mitkä ovat kuvitteellisia (fiktioita). Kirjaa vastaukset taululle.
- Tehtävä:** Anna oppilaille tehtäväksi keksiä tarina, jossa on esimerkkitarinan kaltaisesti faktaa ja fiktiota.
- Keskustelu:** Oppilaat kertovat vuorollaan lyhyitä esimerkkitarinoita. Muut oppilaat yrittävät tunnistaa, mikä oli totta ja mikä tarua.
- Harjoitukset:** Jaa oppilaille tehtävämoniste (liite 2), jossa on lyhyitä lauseita. Oppilaan tehtävänä on tunnistaa faktat ja fiktiot. Käykää lopuksi läpi oikeat vastaukset ja keskustelkaa tehtävän herättämistä ajatuksista.
- Kotitehtävä:** Anna oppilaille kotitehtävä, jossa heidän tulee etsiä kotonaan yksi esimerkki faktasta ja yksi esimerkki fiktiosta, esimerkit voi olla kirjasta, sarjakuvasta, televisio-ohjelmasta tai elokuvasta. Oppilaat jakavat löydöksensä seuraavalla oppitunnilla.

2. OPPITUNTI

1. **Alku:** Keskustelkaa kotitehtävästä
2. **Opetuskeskustelu:** Tutustutaan ja keskustellaan erilaisista kuvitteellisista (esim. sarjakuva, peli, mainos) ja todenmukaisista (esim. uutinen) mediasisällöistä sekä siitä, miten media pyrkii vaikuttamaan meihin.
3. **Tehtävä:** Tehtävämoniste kuvitteellisesta ja todellisesta mediasisällöstä (liite1)
4. **Keskustelu:** Käydään läpi tehtävämonisteen oikeat vastaukset ja käydään läpi oppilaiden perusteluja.

Mediasisältöjen lajittelu: kuvitteellinen vai todellinen?

Ohjeet:

1. Tarkastele alla olevia mediasisältöjä ja päätä, ovatko ne kuvitteellisia (fiktio) vai todenmukaisia (fakta).
2. Merkitse rasti joko "kuvitteellinen" tai "todenmukainen" kunkin mediasisällön kohdalle.
3. Jos osaat, niin voit myös kirjoittaa lyhyen perustelun valinnallesi.

Esimerkit:

1. **Uutinen:** "Paikallinen eläintarha sai uuden apinan."

Kuvitteellinen Todellinen

Perustelu:

2. **Uutisotsikko:** "Astronautit asuivat vuoden avaruusasemalla."

Kuvitteellinen Todellinen

Perustelu:

3. **Sarjakuva:** "Supersankari pelasti päivän kaupungissa."

Kuvitteellinen Todellinen

Perustelu:

4. **Lehtijuttu:** "Uusi hampurilaisravintola avattiin naapurustossa."

Kuvitteellinen Todellinen

Perustelu:

Fakta vai fiktio eli totta vai tarua?

(Ympyröi oikea vaihtoehto)

1. Aurinko nousee aamulla.

fakta fiktio

2. Jääkarhu elää Afrikassa.

fakta fiktio

3. Mars on punainen planeetta.

fakta fiktio

4. Krokotiilit lentävät taivaalla.

fakta fiktio

5. Leijona on iso kissa.

fakta fiktio

Kuva 6: Koirat osaavat lentää.

6. Koirat osaavat lentää.

fakta

fiktio

7. Kissa on pieni eläin.

fakta

fiktio

8. Pupu syö porkkanoita.

fakta

fiktio

9. Ihmiset voivat hengittää veden alla.

fakta

fiktio

10. Avaruudessa ei ole painovoimaa.

fakta

fiktio